Odborné stanovisko hlavnej kontrolórky obce k návrhu rozpočtu obce Krakovany na roky 2026-2028.

V súlade s §18f ods. l písm. c/ zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení predkladám poslancom Obecného zastupiteľstva pred schválením návrhu rozpočtu na roky 2026-2028 odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce. Odborné stanovisko bolo spracované na základe predloženého návrhu viacročného rozpočtu obce Krakovany, ktorý bol spracovaný v súlade s § 9 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v platnom znení.

Zákonnosť predloženého návrhu rozpočtu

Legislatívnym východiskom zostavenia návrhu rozpočtu je najmä ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti a zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“). Podľa ods. 1 čl. 9 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti, subjekty verejnej správy sú povinné zostavovať svoj rozpočet najmenej na tri rozpočtové roky, pričom súčasťou návrhu rozpočtu je aj schválený rozpočet na bežný rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky.

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, ktoré majú priamy dosah na chod samosprávy (napr. zákonom č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, zákonom č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákonom č. 553/2003 Z.z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme, zákonom č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, zákonom č. 597/ 2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení, zákonom č. 305/ 2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele, zákonom č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, zákonom č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch v platných zneniach i s ostatnými súvisiacimi právnymi normami).

V návrhu rozpočtu sú zohľadnené platné VZN obce.

Dodržanie informačnej povinnosti

V zmysle § 9 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení bol návrh viacročného rozpočtu obce zverejnený 15 dní pred jeho schválením obecným zastupiteľstvom spôsobom v obci obvyklým a to na úradnej tabuli a na webovej stránke obce, aby mohli k nemu občania vzniesť pripomienky.

Metodická správnosť predloženého návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu obce Krakovany na roky 2026-2028 je spracovaný v súlade s rozpočtovou klasifikáciou, v zmysle Opatrenia Ministerstva financií SR č. MF/010175/2004-42 ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie, v znení neskorších opatrení, ktorá je záväzná pri zostavovaní rozpočtov územnej samosprávy.

Programové rozpočtovanie

Novela zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy účinná od 1.1.2008 v § 4 ods. 5/ uložila od roku 2009 povinnosť pre jednotlivé subjekty územnej samosprávy pripravovať tzv. programové rozpočty. Rozpočet obce obsahuje aj zámery a ciele, ktoré bude obec realizovať z výdavkov rozpočtu obce (ďalej len „program obce"), to neplatí, ak obecné zastupiteľstvo obce s počtom obyvateľov do 2 000 rozhodne o neuplatňovaní programu obce. Obecné zastupiteľstvo obce Krakovany schválilo zostavenie a predkladanie rozpočtu obce bez programovej štruktúry uznesením č. 117/7/2023 zo dňa 26.10.2023.

Tvorba návrhu rozpočtu

Rozpočet obce je základným nástrojom finančného hospodárenia, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce, vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. V súlade s ustanovením § 21 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v platnom znení, sa viacročný rozpočet obce po prvýkrát zostavil počnúc rokom 2007. Zo zákona vyplýva pre obce a VÚC povinnosť zostavovať viacročný rozpočet minimálne na tri rozpočtové roky, kde rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom.

Návrh rozpočtu je spracovaný podľa zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v členení podľa § 9 ods. 1 citovaného zákona na:

a) rozpočet na príslušný rozpočtový rok – rok 2026
b) rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku – rok 2027
c) rozpočet na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b) – rok 2028

Údaje viacročného rozpočtu na rok 2026 sú záväzného charakteru, údaje na ďalšie dva rozpočtové roky 2027,2028 sú orientačné a spresňujú sa v ďalšom rozpočtovom roku.

Počnúc rokom 2013 došlo v súlade s § 4 ods. 6 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy k zmene - súčasťou rozpočtu verejnej správy je aj schválený rozpočet verejnej správy na bežný rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu verejnej správy za predchádzajúce dva rozpočtové roky. Tzn. že súčasťou predloženého návrhu rozpočtu je skutočnosť rokov 2023,2024, schválený rozpočet na rok 2025, očakávaná skutočnosť roka 2025 a návrh na roky 2026 až 2028, čím je vyššie uvedené ustanovenie zákona splnené.

Navrhovaný viacročný rozpočet je spracovaný v súlade s § 10 ods. 3 až 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a sa vnútorne člení na:

a) **bežný rozpočet,** t.j. bežné príjmy a bežné výdavky,
b) **kapitálový rozpočet,** t.j. kapitálové príjmy a kapitálové výdavky,
c) **finančné operácie.**

Vo viacročnom rozpočte na roky 2026-2028 sú vyjadrené finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu v rámci financovania prenesených kompetencií štátu, finančné vzťahy k štátnym fondom, k zriadeným a založeným právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám, ktorým sa poskytujú prostriedky z rozpočtu .

Základná charakteristika návrhu rozpočtu

Východiskom pre zostavenie návrhu rozpočtu je vývoj príjmov a výdavkov v predchádzajúcom období, očakávané plnenie rozpočtu k 31. 12. 2025, sledovanie legislatívneho procesu a jeho vplyv na financovanie samosprávy a monitoring vývoja inflácie, cien tovarov a služieb.

Návrh rozpočtu je zostavený ako **vyrovnaný** – rozpočtové príjmy a výdavky predstavujú sumu vo výške EUR.

Rozpočet celkom v €

Rozpočtové roky	2026	2027	2028
Príjmy celkom	3 301 020,00	1 473 405,00	1 495 731,00
Výdavky celkom	3 301 020,00	1 473 405,00	1 495 731,00
Prebytok – schodok rozpočtu	0,00	0,00	0,00

v členení: **Bežný rozpočet v €:**

Rozpočtové roky	2026	2027	2028
Bežné príjmy celkom	1 502 577,00	1 473 405,00	1 495 731,00
Bežné výdavky celkom	1 448 981,00	1 420 809,00	1 443 135,00
Prebytok – schodok rozpočtu	53 596,00	52 596,00	52 596,00

Návrh bežného rozpočtu je zostavený v súlade s § 10 ods. 7 druhá veta zákona č. 583/2004 Z.z. ako prebytkový.

Kapitálový rozpočet v €:

Rozpočtové roky	2026	2027	2028
Kapitálové príjmy celkom	1 750 000,00	0,00	0,00
Kapitálové výdavky celkom	1 799 443,00	0,00	0,00
Prebytok – schodok rozpočtu	- 49 443,00	0,00	0,00

Návrh kapitálového rozpočtu je zostavený v súlade s § 10 ods. 7 zákona č. 583/2004 Z.z. ako schodkový. Jeho schodok je krytý prebytkom bežného rozpočtu. Kapitálový rozpočet sa zostavuje ako vyrovnaný alebo prebytkový; kapitálový rozpočet sa môže zostaviť ako schodkový, ak tento schodok možno kryť zostatkami finančných prostriedkov obce alebo vyššieho územného celku z minulých rokov, návratnými zdrojmi financovania, alebo je tento schodok krytý prebytkom bežného rozpočtu v príslušnom rozpočtovom roku. Kapitálový rozpočet je zostavený ako schodkový a jeho schodok je krytý prebytkom bežného rozpočtu.

Finančné operácie v €:

Rozpočtové roky	2026	2027	2028
Príjmové FO celkom	48 443,00	0,00	0,00
Výdavkové FO celkom	52 596,00	52 596,00	52 596,00
Prebytok – schodok rozpočtu	- 4 153,00	-52 596,00	- 52 596,00

Súčasťou rozpočtu obce sú aj finančné operácie, ktorými sa vykonávajú prevody prostriedkov peňažných fondov obce a prostriedkov peňažných fondov vyššieho územného celku a realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie. Pretože je bežný rozpočet zostavený ako prebytkový, možno tento prebytok bežného rozpočtu použiť na úhradu návratných zdrojov financovania.

ROZPOČET PRÍJMOV

1. Bežné príjmy

Bežné príjmy rozpočtu tvoria taxatívne vymedzené položky podľa ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie a to daňové a nedaňové príjmy a granty a transfery.

Najväčšiu a najvýznamnejšiu zložku rozpočtu tvoria daňové príjmy. Rozhodujúci podiel v daňových príjmoch má výnos dane z príjmov fyzických osôb – tzv. podielovej dane poukazovanej obci zo štátneho rozpočtu.

Predpokladaný príjem z výnosu z dane z príjmov na rok 2026 počíta s nárastom o 47 224,00 EUR oproti očakávanej skutočnosti roku 2025 a je rozpočtovaný vo výške 539 274,00 EUR. Výnos dane v zmysle zákona č. 564/2004 Z.z. bol od 1.1.2025 v príslušnom rozpočtovom roku príjmom rozpočtov obcí vo výške 55,1%., čo je pokles o 14,9%. Tento pokles výnosu dane súvisel s významnou zmenou financovania materských škôl, ktoré prešlo od 1.1.2025

z originálnych kompetencií obcí financovaných práve z podielových daní do preneseného výkonu štátnej správy to znamená, že od 1.1.2025 sú materské školy financované štátom.
Od 1.1. 2026 vplyvom vládou navrhovaného konsolidačného balíka klesne výnos podielovej dane na 53%.
Či budú tieto príjmy aj reálne ťažko posúdiť z dôvodu vývoja ekonomiky na celoštátnej úrovni.

Vlastné príjmy obce, ktoré tvorí najmä výber daní a poplatkov, vychádzajú najmä z VZN o dani z nehnuteľností, o miestnych daniach a VZN o miestnom poplatku za odpady a drobné stavebné odpady. V porovnaní s rokom 2025 nie je plánovaný nárast dane z nehnuteľností ani poplatkov za komunálny odpad.

Nedaňové príjmy tvorí napr. položka príjmy z vlastníctva, ktorá je oproti roku 2025 na tej istej úrovni.
Plán príjmov z administratívnych poplatkov je stanovený vo výške 12 030,00 EUR. Množstvo úkonov, ktoré sú spoplatňované podľa zákona č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch v platnom znení nie je možné presne určiť vopred.

Návrh rozpočtu obsahuje položku transfery v rámci verejnej správy, ktorá zahŕňa predpokladané príjmy do rozpočtu obce na zabezpečenie preneseného výkonu štátnej správy v celkovej sume 543 543,00 EUR.

2. Kapitálové príjmy

V kapitálových príjmoch je plánovaný príjem finančných prostriedkov z predaja pozemkov vo vlastníctve obce v predpokladanej sume 1.500.000,00 EUR a z predaja budovy ZOS v sume 250 000,00 EUR.

3. Finančné operácie

V príjmoch z finančných operácií je plánovaný príjem finančných prostriedkov z rezervného fondu obce v sume 48 443,00 EUR. Jedná sa o zapojenie finančných prostriedkov z minulých rokov do rozpočtu.

ROZPOČET VÝDAVKOV

Použitie celkových výdavkov sa pre rok 2026 predpokladá vo výške plnenia príjmov t.j. v sume 3 301 ,00 EUR.

1. Bežné výdavky sú rozpočtované v sume 1 448 981,00 EUR. Táto suma zahŕňa mzdové nároky funkcionárov a zamestnancov obce vrátane príspevkov do poisťovní a všetky výdavky spojené so zabezpečením riadneho chodu obce napríklad: výdavky na energie, údržbu miestnych komunikácií, vývoz komunálneho odpadu, nákup materiálu ale aj výdavky na splácanie úrokov z prijatých úverov.
2. Kapitálové výdavky sú plánované v celkovej výške 1 799 443,00 EUR. Ich použitie je plánované nasledovne:
- vypracovanie dodatku územného plánu 1 100,00 EUR
- vypracovanie projektovej dokumentácie 26 000,00 EUR
- vypracovanie projektovej dokumentácie a realizácia inžinierskych sietí 875.000,00 EUR
- vybudovanie ciest Hrádze a Hoštáky 890 999,00 EUR
- vybudovanie kanalizačnej prípojky OcÚ 5 000,00 EUR
- projektová dokumentácia 1 344,00 EUR

3. Výdavkové finančné operácie zahŕňajú splácanie istiny návratného zdroja financovania - úverov obcou vo výške 52.596,00 EUR.

Zhrnutie:

Návrh rozpočtu obce Krakovany na roky 2026-2028 je spracovaný v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi najmä s ustanoveniami zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Návrh rozpočtu bol verejne sprístupnený v obci spôsobom obvyklým v zákonom stanovenej lehote, t.j. najmenej 15 dní pred jeho schválením v súlade s § 9 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. v platnom znení. V predloženom návrhu rozpočtu sú finančne zabezpečené všetky základné funkcie samosprávy napriek skutočnosti, že výška niektorých položiek nezodpovedá reálnym potrebám.

V priebehu roka 2026 s určitosťou dôjde k úprave rozpočtu a to najmä z nasledovných dôvodov: - presné určenie výšky podielových daní a transferov na zabezpečenie preneseného výkonu štátnej správy vrátane financovania školstva

- skutočné napĺňanie príjmovej časti rozpočtu
- možný výskyt nutných nepredpokladaných výdavkov – napr. havárie atď.
- úspešnosť obce v podaných žiadostiach o dotácie
- zahrnutie finančných spoluúčastí obce do rozpočtu atď.

Nezanedbateľným faktorom ktorý bude mať vplyv na rozpočet obce sú vonkajšie vplyvy, ktoré obec nemá možnosť ovplyvniť, a to je najmä stabilita vládnej koalície, nepredvídateľnosť legislatívneho procesu, konsolidácia verejných financií, zmeny zákonov, ktoré znamenajú buď znižovanie príjmov alebo zvyšovanie výdavkov samospráv, rastúca inflácia, neustály rast cien tovarov a služieb.

Záver:

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a tiež z dôvodu, že nie je vhodné hospodárenie v rozpočtovom provizóriu, odporúčam poslancom Obecného zastupiteľstva v Krakovanoch:

- predložený návrh rozpočtu na rok 2026 **schváliť**

- predložený návrh rozpočtu na roky 2027 a 2028 **zobrať na vedomie.**

V Krakovanoch 3.11.2025

JUDr. Mária Gajňáková v.r.
hl. kontrolórka obce